

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

2 martie 2017*

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie civilă sau comercială — Notificarea sau comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare — Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 — Articolele 8, 14 și 19 — Notificarea sau comunicarea prin poștă a unui act de sesizare a instanței — Lipsa unei traduceri a actului — Anexa II — Formular tip — Lipsă — Consecințe — Notificare prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire — Nereturnarea confirmării de primire — Primirea actului de către un terț — Condiții de validitate a procedurii”

În cauza C-354/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunal da Relação de Évora (Curtea de Apel din Évora, Portugalia), prin decizia din 11 iunie 2015, primită de Curte la 13 iulie 2015, în procedura

Andrew Marcus Henderson

împotriva

Novo Banco SA,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din doamna M. Berger, președinte de cameră, și domnii E. Levits și F. Biltgen (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: doamna V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 iulie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de R. Chambel Margarido, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de M. J. García-Valdecasas Dorrego, în calitate de agent;
- pentru guvernul neerlandez, de M. Bulterman și de B. Koopman, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin, de P. Guerra e Andrade și de M. M. Farrajota, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: portugheza

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 septembrie 2016,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor”) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului (JO 2007, L 324, p. 79).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Andrew Marcus Henderson, pe de o parte, și Novo Banco SA, pe de altă parte, în legătură cu o acțiune introdusă de aceasta din urmă ca urmare a neexecutării de către domnul Henderson a două contracte de închiriere comercială încheiate între părți.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 1393/2007

- 3 În perspectiva bunei funcționări a pieței interne, Regulamentul nr. 1393/2007 are ca scop, conform considerentului (2) al acestuia, îmbunătățirea eficacității și rapidității procedurilor judiciare prin stabilirea principiului unei transmiteri directe a actelor judiciare și extrajudiciare.
- 4 Acest regulament se aplică, potrivit articolului 1 alineatul (1) din acesta, în materie civilă sau comercială în cazul în care un act judiciar sau extrajudiciar trebuie să fie transmis dintr-un stat membru în altul pentru a fi notificat sau comunicat.
- 5 Potrivit articolului 1 alineatul (2), regulamentul menționat nu se aplică în cazul în care nu este cunoscută adresa persoanei căreia i se notifică sau i se comunică actul.
- 6 Alineatul (3) al articolului 1 menționat precizează că, „[î]n prezentul regulament, noțiunea de «stat membru» înseamnă orice stat membru cu excepția Danemarcei”.
- 7 Capitolul II din Regulamentul nr. 1393/2007 conține dispoziții care prevăd diferite mijloace de transmitere și de notificare sau de comunicare a actelor judiciare. Acesta se împarte în două secțiuni.
- 8 Secțiunea 1 din capitolul respectiv privește transmiterea prin intermediul unor agenții desemnate de statele membre, denumite „agenții de transmitere” și „agenții de primire”, care au competența să transmită actele ce urmează să fie notificate sau comunicate într-un alt stat membru și, respectiv, să primească astfel de acte provenind din alt stat membru.

- 9 În această secțiune figurează în special articolul 8 din acest regulament, intitulat „Refuzul primirii unui act”, potrivit căruia:

„(1) Agenția de primire informează destinatarul, folosind formularul tip din anexa II, că acesta poate să refuze să primească actul de notificat sau de comunicat în momentul notificării sau al comunicării acestuia ori poate să returneze actul agenției de primire în termen de o săptămână, în cazul în care acesta nu este redactat sau însoțit de o traducere în una dintre următoarele limbi:

- (a) o limbă pe care destinatarul o înțelege sau
- (b) limba oficială a statului membru de destinație sau, în cazul în care în acest stat membru există mai multe limbi oficiale, limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale locului în care urmează să se efectueze notificarea sau comunicarea.

(2) Atunci când agenția de primire este informată că destinatarul refuză să primească actul, în conformitate cu alineatul (1), aceasta informează imediat agenția de transmitere prin intermediul certificatului menționat la articolul 10 și returnează cererea și actele a căror traducere este solicitată.

(3) Dacă destinatarul a refuzat să primească actul în temeiul alineatului (1), notificarea sau comunicarea actului poate fi înlocuită cu notificarea sau comunicarea către destinatar, în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament, a actului însoțit de o traducere în una dintre limbile prevăzute la alineatul (1). În acest caz, data notificării sau comunicării actului este data la care actul însoțit de traducere este notificat sau comunicat în conformitate cu legislația statului membru de destinație.

Cu toate acestea, în cazul în care, conform legislației unui stat membru, un act trebuie notificat sau comunicat într-un termen determinat, data care se ia în considerare în ceea ce privește reclamantul este data notificării sau a comunicării actului inițial în conformitate cu articolul 9 alineatul (2).

(4) Alineatele (1), (2) și (3) se aplică și în cazul mijloacelor de transmitere și de notificare sau comunicare a actelor judiciare prevăzute în secțiunea a doua.

(5) În sensul alineatului (1), agenții diplomati sau consulari, în cazul în care notificarea sau comunicarea este efectuată în conformitate cu articolul 13, ori autoritatea sau persoana competentă, în cazul în care notificarea sau comunicarea este efectuată în conformitate cu articolul 14, informează destinatarul că acesta poate refuza să primească actul și că orice act refuzat trebuie să fie returnat agenților, autorității sau persoanei respective.”

- 10 Capitolul II secțiunea 2 din Regulamentul nr. 1393/2007 prevede „[a]lte mijloace de transmitere și de notificare sau de comunicare a actelor judiciare”, și anume transmiterea pe cale consulară sau diplomatică (articolul 12), notificarea sau comunicarea prin intermediul agenților diplomati sau consulari (articolul 13), notificarea sau comunicarea prin intermediul serviciilor de curierat (articolul 14) și notificarea sau comunicarea directă (articolul 15).

- 11 În ceea ce privește notificarea sau comunicarea prin poștă, articolul 14 din acest regulament prevede:

„Fiecare stat membru este liber să efectueze notificarea sau comunicarea actelor direct prin intermediul serviciilor de curierat persoanelor având reședința într-un alt stat membru, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau echivalentul acesteia.”

12 Articolul 19 din regulamentul menționat, intitulat „Neprezentarea pârâtului la înfățișare”, are următorul cuprins:

„(1) Atunci când o citație sau un act echivalent a trebuit să fie transmis într-un alt stat membru în vederea notificării sau a comunicării, în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament, și când pârâtul nu s-a prezentat la înfățișare, pronunțarea hotărârii se suspendă până când se stabilește dacă:

- (a) actul a fost notificat sau comunicat conform unei proceduri prevăzute de dreptul intern al statului membru de destinație pentru notificarea sau comunicarea actelor, în cauzele interne, către persoanele aflate pe teritoriul său sau
- (b) actul a fost în fapt remis pârâtului sau la domiciliul acestuia prin alt mijloc prevăzut în prezentul regulament,

precum și dacă, în oricare dintre aceste situații, notificarea sau comunicarea ori remiterea a avut loc în timp util pentru ca pârâtul să își poată pregăti apărarea.

(2) Orice stat membru poate să facă cunoscut, în conformitate cu articolul 23 alineatul (1), faptul că judecătorul, sub rezerva dispozițiilor alineatului (1), se poate pronunța, chiar dacă nu s-a primit niciun certificat de constatare a notificării sau a comunicării ori a remiterii, în cazul în care sunt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiții:

- (a) actul a fost transmis prin unul dintre mijloacele prevăzute în prezentul regulament;
- (b) de la data transmiterii actului s-a scurs un termen considerat adecvat de către judecător în acel caz, dar nu mai puțin de șase luni;
- (c) nu a putut fi obținut niciun tip de certificat, cu toate că autoritățile sau organismele competente ale statului membru de destinație au întreprins toate demersurile rezonabile în sensul obținerii acestuia.

(3) Sub rezerva dispozițiilor de la alineatele (1) și (2), în cazuri urgente, judecătorul poate dispune orice măsură provizorie sau asigurătorie.

(4) Atunci când o citație sau un act echivalent a trebuit transmis în alt stat membru în scopul notificării sau al comunicării, în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament, și a fost pronunțată o hotărâre împotriva pârâtului, care nu s-a prezentat la înfățișare, judecătorul are atribuția de a dispune cu privire la repunerea în termen a pârâtului pentru exercitarea unei căi de atac dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) pârâtul nu a luat cunoștință de actul respectiv în timp util pentru a se apăra sau nu a luat cunoștință de hotărâre în timp util pentru a exercita o cale de atac, din motive care nu îi sunt imputabile și
- (b) pârâtul a prezentat la acțiune o apărare la prima vedere întemeiată.

O cerere de repunere în termen poate fi formulată numai într-un termen rezonabil de la data la care pârâtul a luat cunoștință de hotărâre.

Orice stat membru poate face cunoscut, în conformitate cu articolul 23 alineatul (1), faptul că o astfel de cerere este inadmisibilă dacă este formulată după expirarea termenului indicat în respectiva comunicare care nu poate fi în niciun caz mai scurt de un an de la data pronunțării hotărârii.

[...]”

- 13 Republica Portugheză a efectuat următoarea comunicare, în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul nr. 1393/2007:

„Articolul 9 – Data notificării sau a comunicării

Conform legislației portugheze, cu excepția unor dispoziții contrare, actele trebuie notificate sau comunicate în termenul de cinci zile prevăzut la articolul 166 din Codul de procedură civilă.

[...]

Articolul 19 – Neprezentarea pârâtului la înfățișare

Întrucât Portugalia nu intenționează să utilizeze posibilitatea prevăzută la articolul 19 alineatul (2), instanțele portugheze nu se pot prevala de aceasta.

Portugalia stabilește la un an, începând de la data deciziei atacate, termenul în care poate fi formulată o cerere de repunere în termen pentru exercitarea unei căi de atac [a se vedea articolul 19 alineatul (4)].”

Regulamentul (CE) nr. 44/2001

- 14 Articolul 26 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74) prevede:

„(2) Instanța este obligată să suspende acțiunea până când se constată că pârâtul a putut primi actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent în timp util pentru pregătirea apărării sau că au fost întreprinse toate demersurile necesare în acest sens.

(3) Articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind notificarea și comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială [JO 2000, L 160, p. 37, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 161] se aplică în locul dispozițiilor alineatului (2) dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a trebuit să fie transmis dintr-un stat membru către un altul în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament.”

- 15 Articolul 34 punctul 2 din acest regulament prevede că o hotărâre pronunțată de o instanță a unui stat membru nu este recunoscută într-un alt stat membru „dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu a fost comunicat sau notificat pârâtului care nu s-a înfățișat în timp util și într-o manieră care să îi permită acestuia să își pregătească apărarea, dacă pârâtul nu a introdus o acțiune împotriva hotărârii atunci când a avut posibilitatea să o facă [a se citi «dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu a fost comunicat sau notificat, în timp util și într-o manieră care să îi permită să își pregătească apărarea, pârâtului judecat în lipsă, cu excepția cazului în care pârâtul nu a exercitat calea de atac împotriva hotărârii, deși a avut posibilitatea să o facă»]”.

Regulamentul (CE) nr. 805/2004

- 16 Potrivit articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate (JO 2004, L 143, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 3), intitulat „Notificarea sau comunicarea neînsoțită de confirmarea primirii sale de către debitor”:

„Actul de sesizare a instanței sau un act echivalent [...] și orice citație în vederea prezentării po[t] fi notificat[e] sau comunicat[e] debitorului, de asemenea, prin una din următoarele căi:

- a) notificare sau comunicare personală, la adresa personală a debitorului, către persoanele care locuiesc la aceeași adresă cu acesta sau angajate la această adresă;

[...]”

Dreptul portughez

- 17 Conform articolului 188 alineatul 1 litera e) din Código de Processo Civil (Codul de procedură civilă), notificarea nu este valabilă atunci când se demonstrează că destinatarul notificării personale nu a luat cunoștință despre actul de notificat dintr-un motiv care nu îi este imputabil, cu alte cuvinte atunci când persoana interesată a răsturnat prezumția stabilită la articolul 230 din același cod.
- 18 Cu toate acestea, în temeiul articolului 189 din Codul de procedură civilă, nevaliditatea notificării se remediază dacă pârâtul participă la procedură fără să invoce existența acestui viciu.
- 19 Din articolul 191 alineatul 1 din respectivul cod reiese că, fără a aduce atingere articolului 188 din acesta, notificarea este nulă atunci când nu au fost respectate formalitățile prevăzute de lege.
- 20 Conform articolului 191 alineatul 2 din codul menționat, această nulitate trebuie invocată în termenul stabilit în scrisoarea de notificare în scopul contestării pretențiilor reclamantului din actul de sesizare a instanței sau, în lipsa unui astfel de termen, cu ocazia primei intervenții în cadrul procedurii.
- 21 În cauza principală, este cert că acest termen era de 20 de zile, fie un termen de 10 zile, aplicabil în materia măsurilor provizorii, prelungit cu 10 zile pentru considerente de distanță, începând de la data la care se consideră că a fost efectuată notificarea actului de sesizare a instanței.
- 22 În temeiul articolului 191 alineatul 4 din același cod, cererea de declarare a nulității nu este luată în considerare decât dacă viciul în cauză este de natură să compromită apărarea destinatarului notificării.
- 23 Potrivit articolului 228 din Codul de procedură civilă, intitulat „Notificarea personală prin poștă”:

„1. Notificarea personală prin poștă se realizează prin trimiterea unei scrisori recomandate cu confirmare de primire, potrivit unui model aprobat oficial, adresată destinatarului notificării, la domiciliul sau la locul său de muncă; aceasta cuprinde toate elementele menționate la articolul precedent, precum și o înștiințare a terțului care o primește, prin care este informat că își angajează responsabilitatea, în condiții analoge celor utilizate în caz de rea-credință, dacă nu remite scrisoarea destinatarului cât mai curând posibil.

2. Scrisoarea poate fi remisă, după semnarea confirmării de primire, destinatarului sau oricărei alte persoane care se află la domiciliul sau la locul său de muncă și care declară că este în măsură să o remită rapid destinatarului.

3. Înainte de semnarea confirmării de primire, agentul distribuitor al serviciului de curierat verifică identitatea destinatarului notificării sau a terțului căruia îi remite scrisoarea și notează informațiile care figurează în cartea de identitate sau în orice alt document oficial care permite identificarea.”

- 24 În temeiul articolului 230 alineatul 1 din acest cod, notificarea prin poștă, prin trimiterea unei scrisori recomandate cu confirmare de primire, se consideră efectuată în ziua în care este semnată confirmarea de primire. În acest caz, se consideră că scrisoarea care conține actul de notificat a fost înmănată persoanei notificate, chiar dacă confirmarea de primire a fost semnată de un terț, prezumându-se că respectiva scrisoare a fost remisă destinatarului său la data care figurează în confirmarea de primire, până la proba contrară care incumbă acestuia din urmă.
- 25 Din dosarul prezentat Curții reiese că, în mod concret, destinatarul actului va trebui astfel să demonstreze că notificarea nu i-a fost remisă, sau că a fost efectuată la o dată ulterioară celei prezumate, pentru motive care nu îi sunt imputabile.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 26 Din decizia de trimitere reiese că Banco Espírito Santo SA, devenită ulterior Novo Banco, o instituție bancară ce are sediul în Portugalia, și domnul Henderson, cu reședința în Irlanda, au încheiat, în cursul anului 2008, două contracte de închiriere privind două spații comerciale dintr-un imobil situat în comuna Portimão (Portugalia) și al căror proprietar este această instituție bancară.
- 27 Bunurile închiriate au fost predate domnului Henderson, care a intrat în posesia lor la data semnării contractelor menționate.
- 28 Întrucât domnul Henderson nu a plătit chiria aferentă bunurilor închiriate în cursul anului 2012 și nu a onorat ratele subsecvente, Novo Banco l-a somat, la 28 februarie 2014, să efectueze plățile scadente, sub sancțiunea rezilierii contractelor în cauză.
- 29 Prin scrisoarea recomandată din 4 aprilie 2014, Novo Banco l-a informat pe domnul Henderson cu privire la rezilierea contractelor încheiate între părți.
- 30 La acea dată, datoria neachitată se ridica la suma de 20 437,03 euro, însă domnul Henderson a refuzat să restituie proprietarului folosința bunurilor în cauză.
- 31 Novo Banco a sesizat Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro, Portugalia) cu o cerere de măsură asigurătorie privind restituirea judiciară a bunurilor închiriate.
- 32 Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro) a notificat această cerere introductivă domnului Henderson prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la adresa acestuia din urmă în Irlanda.
- 33 Întrucât confirmarea de primire nu a fost returnată, Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro) a sesizat serviciile de curierat portugheze cu o cerere de informații. Acestea au răspuns că, potrivit registrelor informatice ale operatorului poștal din Irlanda, stat membru de destinație, scrisoarea în cauză fusese remisă destinatarului la 22 iulie 2014.
- 34 După ce a constatat că domnul Henderson nu a reacționat, neprezentându-se la înfățișare și necontestând măsura care face obiectul cererii introductive, Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro) a pronunțat o hotărâre prin care a admis cererea Novo Banco.

- 35 La 7 octombrie 2014, domnul Henderson a declarat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere, Tribunal da Relação de Évora (Curtea de Apel din Évora, Portugalia), susținând nulitatea notificării actului de sesizare a instanței.
- 36 Astfel, pe de o parte, confirmarea de primire a scrisorii recomandate nu ar figura în dosar, ceea ce ar constitui o încălcare a unei condiții de formă prevăzute de legislația portugheză. În plus, domnul Henderson nu ar fi primit, personal, notificarea actului de sesizare a Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro) și nu ar ști cine a primit scrisoarea cu valoare de notificare, astfel încât el nu ar fi avut cunoștință despre procedura inițiată împotriva sa. Pe de altă parte, formularul tip prevăzut în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007 nu i-ar fi fost comunicat. Prin urmare, el nu ar fi fost informat cu privire la dreptul său de a refuza să primească notificarea unui act judiciar redactat numai în limba portugheză, în condițiile în care, în speță, ar fi fost necesară o traducere în limba engleză sau irlandeză. Or, conform jurisprudenței Supremo Tribunal de Justiça (Curtea Supremă, Portugalia), un asemenea viciu ar atrage nulitatea notificării. Potrivit domnului Henderson, fiecare dintre aceste două neregularități constituia nu numai o nerespectare a unei formalități substanțiale, ci și o încălcare a dreptului său la apărare. Numai o nouă notificare, legal îndeplinită din punctul de vedere al formei, ar fi fost de natură să remedieze aceste neregularități.
- 37 Prin hotărârea din 29 ianuarie 2015, instanța de trimitere a respins ansamblul acestor argumente, confirmând astfel hotărârea pronunțată în primă instanță.
- 38 La 13 februarie 2015, domnul Henderson a solicitat revizuirea acestei hotărâri, invocând contrarietatea acesteia cu dreptul Uniunii și în special cu cerințele Regulamentului nr. 1393/2007.
- 39 Instanța de trimitere consideră, pe de o parte, că confirmarea de primire, care nu a fost returnată în speță, urmărește să facă dovada că actul judiciar a fost efectiv notificat destinatarului său și să confere dată certă acestei notificări. Pe de altă parte, această instanță constată că scrisoarea recomandată adresată domnului Henderson nu a fost însoțită de formularul tip prevăzut în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007, astfel încât pârâtul nu a fost informat cu privire la dreptul său de a refuza primirea actului care îi era notificat.
- 40 În această privință, instanța menționată își pune, mai întâi, problema dacă documentul furnizat în speță de serviciile de curierat din statul membru de reședință al destinatarului notificării este de natură să suplinească lipsa confirmării de primire, în condițiile în care poartă semnătura persoanei care a primit scrisoarea recomandată, precum și data la care a avut loc această primire.
- 41 Ea ridică, în al doilea rând, problema conformității cu Regulamentul nr. 1393/2007 a unei dispoziții de drept intern potrivit căreia se consideră că notificarea prin poștă a fost efectuată în mod valabil atunci când confirmarea de primire este semnată și datată, chiar de un terț, dat fiind că se prezumă, până la proba contrară care incumbă destinatarului actului, că scrisoarea a fost efectiv remisă de acest terț destinatarului la data care figurează în confirmarea de primire, în speță la 22 iulie 2014.
- 42 În al treilea rând, instanța de trimitere își pune problema dacă o reglementare națională care prevede că omiterea unei formalități substanțiale, precum lipsa formularului tip prevăzut în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007, trebuie să atragă nulitatea notificării, însă că această nulitate nu poate fi pronunțată decât dacă a fost invocată în termenul prevăzut de aceeași reglementare, și anume, în speță, 20 de zile începând de la data la care se consideră că a avut loc notificarea, îndeplinește cerințele Regulamentului nr. 1393/2007.

43 În aceste condiții, Tribunal da Relação de Évora (Curtea de Apel din Évora) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) [Î]n cazul în care o instanță portugheză sesizată cu o cauză civilă împotriva unui resortisant care are reședința în alt stat membru al Uniunii Europene a dispus notificarea acestei proceduri acestui resortisant prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, iar această confirmare de primire nu este returnată, instanța portugheză, având în vedere [R]egulamentul [nr. 1393/2007] și principiile subiacente acestuia, poate să considere această notificare ca fiind efectuată, întemeindu-se pe un document al serviciilor de curierat din statul de reședință al destinatarului care dovedește că scrisoarea recomandată cu confirmare de primire a fost predată destinatarului?
- 2) [Î]n situația avută în vedere la prima întrebare, aplicarea articolului 230 din Codul de procedură civilă portughez este contrară [R]egulamentului [nr. 1393/2007] și principiilor subiacente acestuia?
- 3) [A]plicarea articolului 191 alineatul 2 din Codul de procedură civilă portughez în prezenta cauză este contrară [R]egulamentului [nr. 1393/2007] și principiilor subiacente acestuia?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 44 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că instanța de trimitere a constatat că scrisoarea recomandată adresată domnului Henderson, în scopul notificării cererii de sesizare a Tribunal de Comarca de Faro (Tribunalul Districtual din Faro), la reședința acestuia în Irlanda nu era însoțită de formularul tip prevăzut în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007.
- 45 Or, pe de o parte, a treia întrebare privește consecințele pe care instanța sesizată în statul membru de origine trebuie să le deducă dintr-un astfel de viciu.
- 46 Pe de altă parte, în ipoteza în care s-ar răspunde la întrebarea menționată că un astfel de viciu atrage nulitatea procedurii de notificare, în conformitate cu cele prevăzute în principiu de reglementarea portugheză în această privință, nu ar mai fi necesar ca Curtea să se pronunțe cu privire la primele două întrebări preliminare, care se referă la aspecte procedurale specifice în caz de notificare prin poștă.
- 47 În aceste condiții, trebuie să se examineze în primul rând cea de a treia întrebare.

Cu privire la a treia întrebare

- 48 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia, în ipoteza în care un act judiciar, notificat unui pârât cu reședința pe teritoriul unui alt stat membru, nu a fost redactat sau nu a fost însoțit de o traducere fie într-o limbă pe care o înțelege acest pârât, fie în limba oficială a statului membru de destinație sau, în cazul în care în acest stat membru există mai multe limbi oficiale, în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale locului în care urmează să se efectueze notificarea sau comunicarea, omiterea formularului tip care figurează în anexa II la acest regulament atrage nulitatea notificării sau a comunicării menționate, această nulitate trebuind însă să fie invocată de același pârât într-un termen determinat sau de la începutul procesului și înainte de orice apărare pe fond.

- 49 În această privință, trebuie amintit că Regulamentul nr. 1393/2007 prevede expres, la articolul 8 alineatul (1), posibilitatea destinatarului actului de notificat sau de comunicat de a refuza primirea acestuia, pentru motivul că actul în cauză nu este redactat sau nu este însoțit de o traducere într-o limbă pe care se prezumă că o înțelege.
- 50 În acest context, Curtea a decis deja că posibilitatea de a refuza primirea actului de notificat sau de comunicat constituie un drept al destinatarului acestui act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 49, și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 61).
- 51 Așa cum a subliniat deja de asemenea Curtea, dreptul de a refuza primirea unui act de notificat sau de comunicat decurge din necesitatea de a proteja dreptul la apărare al destinatarului acestui act, în conformitate cu cerințele unui proces echitabil, consacrat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și la articolul 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (a se vedea în acest sens Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 73). Astfel, deși Regulamentul nr. 1393/2007 urmărește, în primul rând, să amelioreze eficacitatea și rapiditatea procedurilor judiciare și să asigure o bună administrare a justiției, Curtea a statuat că obiectivele menționate nu pot fi atinse prin subminarea, în orice mod, a respectării efective a dreptului la apărare al destinatarilor actelor în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctele 30 și 31, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctele 48 și 49).
- 52 Prin urmare, trebuie să se asigure nu numai ca destinatarul unui act să primească în mod real actul în cauză, ci și ca acesta să fie în măsură să cunoască, precum și să înțeleagă în mod efectiv și complet sensul și conținutul acțiunii inițiate împotriva sa în străinătate, astfel încât să poată să își pregătească în mod util apărarea și să își valorifice drepturile în statul membru de origine (Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 32 și jurisprudența citată, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 50).
- 53 Or, pentru ca dreptul de refuz care figurează la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1393/2007 să își poată produce efectele în mod util, este necesar ca destinatarul actului să fi fost informat în mod corespunzător, în prealabil și în scris, despre existența acestui drept (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctele 50 și 54, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctele 62 și 66).
- 54 În sistemul instituit de Regulamentul nr. 1393/2007, această informație îi este furnizată prin intermediul formularului tip care figurează în anexa II la acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 50, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 62).
- 55 În ceea ce privește domeniul de aplicare care trebuie recunoscut acestui formular tip, Curtea a statuat deja că Regulamentul nr. 1393/2007 nu prevede nicio excepție de la utilizarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 45, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 59).
- 56 Din această considerație, precum și din finalitatea urmărită de formularul tip care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007, astfel cum este descrisă la punctele 53 și 54 din prezenta hotărâre, Curtea a dedus că agenția de primire este ținută, în orice împrejurări și fără a dispune în această privință de o marjă de apreciere, să informeze destinatarul unui act despre dreptul său de a refuza primirea acestuia prin utilizarea sistematică în acest scop a formularului tip menționat (Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 58, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 68).

- 57 În plus, în cazul în care agenția de primire, care trebuie să efectueze notificarea sau comunicarea actului respectiv destinatarului său cu reședința în alt stat membru, nu a atașat formularul tip care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007, această omisiune nu poate atrage nulitatea nici a actului de notificat sau de comunicat, nici a procedurii de notificare sau de comunicare, dat fiind că o asemenea consecință ar fi incompatibilă cu obiectivul urmărit de acest regulament, care constă în prevederea unui mod de transmitere direct, rapid și eficient între statele membre a actelor în materie civilă și comercială (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctele 60-66).
- 58 În schimb, întrucât comunicarea formularului tip menționat constituie o formalitate esențială, destinată să protejeze dreptul la apărare al destinatarului actului, omiterea sa trebuie să fie îndreptată de agenția de primire conform dispozițiilor enunțate de Regulamentul nr. 1393/2007. Aceasta va trebui astfel să îl informeze imediat pe destinatarul actului despre dreptul său de a refuza primirea acestuia din urmă, prin transmiterea, în temeiul articolului 8 alineatul (1) din acest regulament, a aceluiași formular tip (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctele 67, 70, 72 și 74, precum și Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 71).
- 59 Deși cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603), precum și cauza în care s-a dat Ordonanța din 28 aprilie 2016, Alta Realitat (C-384/14, EU:C:2016:316), priveau o procedură de notificare sau de comunicare a unui act în temeiul secțiunii 1 din capitolul II din Regulamentul nr. 1393/2007 referitoare la transmiterea actului prin intermediul agențiilor de transmitere și al agențiilor de primire desemnate de statele membre, nu este mai puțin adevărat că, astfel cum reiese explicit din modul de redactare a articolului 8 alineatul (4) din acest regulament, aceleași reguli sunt valabile pentru mijloacele de notificare sau de comunicare a actelor judiciare menționate în secțiunea 2 din același capitol.
- 60 Prin urmare, pe de o parte, caracterul obligatoriu și sistematic al utilizării formularului tip care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007 se aplică mijloacelor de notificare sau de comunicare menționate în capitolul II secțiunea 2 din acest regulament și, pe de altă parte, nerespectarea acestei obligații nu atrage nulitatea nici a actului de notificat sau de comunicat, nici a procedurii de notificare sau de comunicare.
- 61 Este așa, mai precis, în ipoteza, precum cea în discuție în litigiul principal, a unei notificări sau a unei comunicări prin intermediul serviciilor de curierat, în temeiul articolului 14 din regulamentul menționat, care figurează în secțiunea 2 din capitolul II din acesta.
- 62 O reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal nu poate, prin urmare, să prevadă, fără să încalce Regulamentul nr. 1393/2007, că omiterea formularului tip care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie sancționată cu nulitatea, chiar dacă se prevede și că aceasta din urmă poate fi acoperită prin efectul scurgerii unui anumit termen sau al lipsei de reacție a destinatarului actului.
- 63 Astfel, în pofida acestor nuanțări, nu este mai puțin adevărat că o asemenea reglementare, care erijează nulitatea în principiu ca o consecință a omiterii formularului tip care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1393/2007, se dovedește incompatibilă cu sistemul instituit de acest regulament și cu finalitatea urmărită de acesta, așa cum s-a precizat la punctele 57 și 60 din prezenta hotărâre.
- 64 În plus, după cum a arătat avocatul general la punctul 58 din concluzii, din împrejurarea că destinatarul actului nu a formulat, într-un termen determinat, o contestație împotriva unei asemenea omisiuni nu poate fi dedusă în mod valabil nicio consecință, din moment ce nu există certitudinea, având tocmai în vedere că lipsește formularul menționat, că persoana interesată a avut efectiv cunoștință despre dreptul său de a refuza notificarea sau comunicarea.

- 65 Prin urmare, lipsa informării care rezultă din această omisiune nu poate fi remediată în mod valabil decât prin remiterea, în cel mai scurt termen și în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 1393/2007, a formularului tip care figurează în anexa II la acesta.
- 66 În orice caz, astfel cum a observat în mod întemeiat Comisia Europeană, o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal este incompatibilă cu dispozițiile articolului 19 alineatul (4) din regulamentul menționat.
- 67 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia, în ipoteza în care un act judiciar, notificat unui pârât cu reședința pe teritoriul unui alt stat membru, nu a fost redactat sau nu a fost însoțit de o traducere fie într-o limbă pe care o înțelege acest pârât, fie în limba oficială a statului membru de destinație sau, în cazul în care în acest stat membru există mai multe limbi oficiale, în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale locului în care urmează să se efectueze notificarea sau comunicarea, omiterea formularului tip care figurează în anexa II la acest regulament atrage nulitatea notificării sau a comunicării menționate, chiar dacă această nulitate trebuie să fie invocată de același pârât într-un termen determinat sau de la începutul procesului și înainte de orice apărare pe fond.
- 68 Același regulament impune, în schimb, ca o astfel de omisiune să fie îndreptată conform dispozițiilor enunțate de acesta, prin intermediul comunicării către persoana interesată a formularului tip care figurează în anexa II la regulamentul menționat.

Cu privire la prima și la a doua întrebare

- 69 Este necesar ca, având în vedere răspunsul dat la a treia întrebare, Curtea să se pronunțe și cu privire la prima și la a doua întrebare.
- 70 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că o notificare sau o comunicare a unui act de sesizare a instanței prin intermediul serviciilor de curierat este validă, chiar dacă confirmarea de primire a scrisorii recomandate nu a fost returnată expeditorului și se dovedește că scrisoarea nu a fost primită de destinatarul actului, ci de o terță persoană.
- 71 Pentru a se răspunde la aceste întrebări, este necesar să se arate de la bun început că Regulamentul nr. 1393/2007 prevede în mod exhaustiv diferite mijloace de notificare sau de comunicare a actelor judiciare, în privința cărora enunță regulile aplicabile, fără însă a stabili o ierarhie între acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 februarie 2006, Plumex, C-473/04, EU:C:2006:96, punctele 20-22, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, punctele 31 și 32). Printre aceste mijloace de transmitere figurează cel prin intermediul serviciilor de curierat, în discuție în cauza principală, care face obiectul în esență al articolului 14 din regulamentul menționat.
- 72 După cum Curtea a statuat deja, dispozițiile Regulamentului nr. 1393/2007 trebuie interpretate astfel încât să se garanteze, în fiecare caz concret, un just echilibru între interesele reclamantului și cele ale pârâtului, destinatar al actului, prin intermediul unei concilierii a obiectivelor privind eficiența și celeritatea transmiterii actelor de procedură cu cerința de a asigura o protecție adecvată a dreptului la apărare al destinatarului acestor acte, iar aceasta în special prin intermediul garantării unei primiri reale și efective a aceluiași acte (Hotărârea din 16 septembrie 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punctul 33 și jurisprudența citată).

- 73 Aceste din urmă cerințe sunt deosebit de importante în ceea ce privește, precum în cauza principală, notificarea unui act de sesizare a instanței, întrucât se impune ca destinatarul actului să fie informat despre existența unei proceduri judiciare inițiate împotriva sa într-un alt stat membru și să înțeleagă sensul, întinderea, precum și modalitățile procedurale, în special în materie de termene, ale acțiunii formulate împotriva sa pentru a se putea apăra în mod util.
- 74 În ceea ce privește primul aspect al primelor două întrebări adresate, referitor la împrejurarea că confirmarea de primire a scrisorii recomandate prin care este notificat actul de sesizare a instanței nu a fost returnată organului care, în statul membru de origine, a efectuat această notificare, este necesar să se observe că Regulamentul nr. 1393/2007 prevede, la articolul 14, că notificarea sau comunicarea, prin intermediul serviciilor de curierat, a unui act judiciar către o persoană cu reședința într-un alt stat membru se efectuează în principiu printr-o scrisoare recomandată cu confirmare de primire.
- 75 Legiuitorul Uniunii a considerat astfel că asemenea formalități erau în același timp de natură să ofere destinatarului garanția că primește efectiv scrisoarea recomandată care conține actul de notificat și să constituie o dovadă fiabilă a caracterului legal al procedurii pentru expeditor.
- 76 Mai precis, o scrisoare recomandată permite o trasabilitate a diferitor etape ale transmiterii sale către destinatar. În ceea ce privește confirmarea de primire, care este completată în momentul în care acest destinatar sau, după caz, reprezentantul său primește scrisoarea, ea poartă mențiunea datei remiterii, a locului acesteia din urmă, precum și a calităților și a semnăturii persoanei care a primit această scrisoare. Confirmarea de primire este apoi returnată expeditorului, aducând astfel aceste elemente la cunoștința sa și permițându-i să le dovedească în caz de contestație.
- 77 Confirmarea de primire a scrisorii recomandate constituie, prin urmare, un element de probă a primirii, de către destinatarul său în statul membru de destinație, a actului judiciar notificat sau comunicat, precum și a modalităților de remitere a acestui act.
- 78 Cu toate acestea, așa cum reiese din modul de redactare însuși a articolului 14 din Regulamentul nr. 1393/2007, o notificare sau o comunicare prin intermediul serviciilor de curierat nu trebuie să fie în mod necesar efectuată printr-o scrisoare recomandată cu confirmare de primire.
- 79 Astfel, dispoziția menționată precizează că o asemenea notificare sau comunicare se poate efectua și prin „echivalentul” unei scrisori recomandate cu confirmare de primire.
- 80 Pentru a determina sensul și sfera de aplicare ale termenului „echivalentul”, în sensul respectivului articol 14, trebuie precizat că din finalitatea dispoziției menționate, astfel cum este descrisă la punctele 75-77 din prezenta hotărâre, rezultă că poate fi calificat drept „echivalent” orice mijloc de notificare sau de comunicare a unui act judiciar, și de probă a acesteia, care oferă garanții comparabile cu cele ale unei trimiteri prin poștă prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.
- 81 Mai precis, modul alternativ de transmitere a actului trebuie să prezinte același nivel de certitudine și de fiabilitate ca o scrisoare recomandată cu confirmare de primire în ceea ce privește atât primirea actului de către destinatarul său, cât și împrejurările acesteia.
- 82 În interesul celerității procedurilor jurisdicționale, trebuie astfel să se asigure pe cât posibil că destinatarul primește efectiv actul de notificat sau de comunicat și că această primire poate fi dovedită, în mod fiabil, de către expeditor.
- 83 În caz de litigiu, îi va reveni astfel expeditorului sarcina de a dovedi, prin intermediul elementelor materiale referitoare la transmiterea actului, îndeplinirea în mod legal a procedurii de notificare sau de comunicare, instanța statului membru de origine trebuind să aprecieze relevanța acestor elemente ținând seama de împrejurările concrete ale fiecărei cauze.

- 84 Rezultă că faptul că, în speță, confirmarea de primire nu a fost returnată nu este, în sine, de natură să vicieze procedura de transmitere prin poștă, această formalitate putând fi înlocuită printr-un document care oferă garanții echivalente.
- 85 Instanța de trimitere sesizată în statul membru de origine va trebui însă să se asigure că elementele de probă invocate în acest scop dovedesc că destinatarul a primit notificarea sau comunicarea actului în cauză în astfel de condiții încât dreptul său la apărare a fost respectat.
- 86 În ceea ce privește al doilea aspect al primei și al celei de a doua întrebări, referitor la împrejurarea că, în speță, scrisoarea recomandată care cuprindea actul de notificat nu a fost recepționată în statul membru de destinație de către destinatarul acestui act, ci de o terță persoană, trebuie să se observe că articolul 14 din Regulamentul nr. 1393/2007 nu conține nicio indicație expresă în această privință.
- 87 Nu este mai puțin adevărat că din articolul 19 alineatul (1) litera (b) din același regulament se poate deduce că actul de notificat sau de comunicat poate fi remis nu numai personal destinatarului, ci și, în absența sa, unei persoane care se află la locul său de reședință.
- 88 În practică, o remitere în mâini proprii pârâtului nu este astfel întotdeauna posibilă. Regulamentul nr. 1393/2007 nu exclude, prin urmare, că, în anumite împrejurări, un terț poate să primească actul în cauză.
- 89 Într-o asemenea situație, trebuie însă să se asigure că sunt respectate toate garanțiile necesare protecției efective a dreptului la apărare al destinatarului actului.
- 90 *A fortiori*, într-o situație precum cea din cauza principală, în care pârâtul nu s-a înfățișat la prima ședință de judecată a cărei dată fixată era precizată în actul care îi fusese notificat prin poștă, este astfel primordial să se asigure că, pe de o parte, pârâtul menționat a primit în mod real actul de sesizare a instanței, care îi permite atât să aibă cunoștință despre faptul că s-a inițiat o procedură jurisdicțională împotriva sa într-un alt stat membru, cât și să identifice obiectul și cauza cererii, și, pe de altă parte, că a dispus de suficient timp pentru a-și pregăti apărarea.
- 91 O asemenea protecție a drepturilor pârâtului judecat în lipsă, prevăzută mai precis la articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1393/2007, corespunde de altfel scopului urmărit de prevederile altor acte ale Uniunii referitoare la cooperarea judiciară în materie civilă și comercială, precum Regulamentul nr. 44/2001, al cărui articol 34 punctul 2 presupune de asemenea că actul în cauză i-a fost în prealabil notificat sau comunicat unui asemenea pârât (a se vedea în acest sens Ordonanța din 28 aprilie 2016, *Alta Realitat*, C-384/14, EU:C:2016:316, punctul 86 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 7 iulie 2016, *Lebek*, C-70/15, EU:C:2016:524, punctul 41 și jurisprudența citată).
- 92 După cum a arătat avocatul general la punctul 36 din concluzii, aspectul dacă actul de sesizare a instanței a fost notificat sau comunicat într-un mod care să îi permită pârâtului să ia cunoștință în mod efectiv de acesta este astfel decisiv pentru a determina dacă decizia jurisdicțională pronunțată ulterior poate fi considerată executorie.
- 93 În aceste condiții, deși o terță persoană poate primi în mod valabil un act judiciar în numele și pe seama destinatarului, această posibilitate trebuie însă să fie rezervată unor ipoteze clar delimitate, pentru a asigura în cea mai mare măsură respectarea dreptului la apărare al destinatarului menționat.
- 94 În consecință, noțiunea „reședință”, în sensul Regulamentului nr. 1393/2007, trebuie înțeleasă ca vizând locul în care destinatarul actului locuiește și își are reședința în mod obișnuit.
- 95 În plus, așa cum prevede articolul 14 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 805/2004 în ceea ce privește notificarea sau comunicarea unui act de sesizare a instanței în materie de creanțe necontestate, posibilitatea unui terț de a primi un act judiciar în locul destinatarului său nu se poate

aplica decât în cazul persoanelor adulte care se află în interiorul reședinței destinatarului, fie că este vorba despre membri ai familiei sale care locuiesc la aceeași adresă ca el sau despre persoane angajate de el la această adresă.

- 96 Este astfel rezonabil să se considere că asemenea persoane vor remite efectiv actul în cauză destinatarului său.
- 97 Aceasta nu este, în schimb, în mod necesar situația altor terți, precum un ocupant al unui imobil vecin sau o persoană cu reședința în același imobil în care destinatarul ocupă un apartament. Întrucât primirea unui act de un astfel de terț nu oferă garanții suficiente că destinatarul va fi în mod real informat în termenele necesare, ea nu poate fi considerată suficient de fiabilă în sensul Regulamentului nr. 1393/2007.
- 98 În orice caz, chiar dacă sunt întrunite condițiile enunțate la punctele 93-96 din prezenta hotărâre, iar notificarea sau comunicarea este în consecință legal îndeplinită, destinatarul actului păstrează posibilitatea de a dovedi, prin orice mijloace de probă admisibile în fața instanței sesizate în statul membru de origine, că nu a putut să ia cunoștință în mod efectiv despre faptul că o procedură jurisdicțională era inițiată împotriva sa într-un alt stat membru sau să identifice obiectul și cauza cererii ori să dispună de suficient timp pentru a-și pregăti apărarea. Revine instanței menționate sarcina de a aprecia relevanța acestor elemente de probă luând în considerare în mod corespunzător toate împrejurările cauzei.
- 99 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la primele două întrebări adresate că Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că o notificare sau o comunicare a unui act de sesizare a instanței prin intermediul serviciilor de curierat este validă, chiar dacă:
- confirmarea de primire a scrisorii recomandate care conține actul de notificat destinatarului său a fost înlocuită cu un alt document, cu condiția ca acesta din urmă să ofere garanții echivalente în materie de informații furnizate și de probă. Revine instanței sesizate în statul membru de origine să se asigure că destinatarul a primit actul în cauză în astfel de condiții încât dreptul său la apărare a fost respectat;
 - actul de notificat sau de comunicat nu a fost remis personal destinatarului său, atât timp cât a fost remis unei persoane adulte care se afla în interiorul reședinței obișnuite a acestui destinatar, în calitate fie de membru al familiei sale, fie de angajat în serviciul său. Îi revine, dacă este cazul, destinatarului menționat sarcina de a dovedi, prin orice mijloace de probă admisibile în fața instanței sesizate în statul membru de origine, că nu a putut să ia cunoștință în mod efectiv despre faptul că o procedură jurisdicțională era inițiată împotriva sa într-un alt stat membru sau să identifice obiectul și cauza cererii ori să dispună de suficient timp pentru a-și pregăti apărarea.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 100 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

- 1) Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor”) și**

abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia, în ipoteza în care un act judiciar, notificat unui pârât cu reședința pe teritoriul unui alt stat membru, nu a fost redactat sau nu a fost însoțit de o traducere fie într-o limbă pe care o înțelege acest pârât, fie în limba oficială a statului membru de destinație sau, în cazul în care în acest stat membru există mai multe limbi oficiale, în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale locului în care urmează să se efectueze notificarea sau comunicarea, omiterea formularului tip care figurează în anexa II la acest regulament atrage nulitatea notificării sau a comunicării menționate, chiar dacă această nulitate trebuie să fie invocată de același pârât într-un termen determinat sau de la începutul procesului și înainte de orice apărare pe fond.

Același regulament impune, în schimb, ca o astfel de omisiune să fie îndreptată conform dispozițiilor enunțate de acesta, prin intermediul comunicării către persoana interesată a formularului tip care figurează în anexa II la regulamentul menționat.

2) Regulamentul nr. 1393/2007 trebuie interpretat în sensul că o notificare sau o comunicare a unui act de sesizare a instanței prin intermediul serviciilor de curierat este validă, chiar dacă:

- confirmarea de primire a scrisorii recomandate care conține actul de notificat destinatarului său a fost înlocuită cu un alt document, cu condiția ca acesta din urmă să ofere garanții echivalente în materie de informații furnizate și de probă. Revine instanței sesizate în statul membru de origine să se asigure că destinatarul a primit actul în cauză în astfel de condiții încât dreptul său la apărare a fost respectat;
- actul de notificat sau de comunicat nu a fost remis personal destinatarului său, atât timp cât a fost remis unei persoane adulte care se afla în interiorul reședinței obișnuite a acestui destinatar, în calitate fie de membru al familiei sale, fie de angajat în serviciul său. Îi revine, dacă este cazul, destinatarului menționat sarcina de a dovedi, prin orice mijloace de probă admisibile în fața instanței sesizate în statul membru de origine, că nu a putut să ia cunoștință în mod efectiv despre faptul că o procedură jurisdicțională era inițiată împotriva sa într-un alt stat membru sau să identifice obiectul și cauza cererii ori să dispună de suficient timp pentru a-și pregăti apărarea.

Semnături